

Bijlage

Afbeeldingen van de 20 prenten naar Goltzius' ontwerp, uit 1589, bij *Metamorfosen*, Boek I.

Afbeelding 1.

Prent 1.

Naar ontwerp van Hendrick Goltzius (1558- 1617)

Orde in de chaos, titel midden boven: *OVIDII METAM. LIB I.*, 1589¹

gesigneerd en gedateerd links onder: HGoltzius Inuen A°, onderschrift door Franco Estius²
gravure, 176 x 252 mm

Rijksprentenkabinet, Rijksmuseum Amsterdam, objectnummer: RP-P-1882-A-6343
verworven in 1882³

¹ Marjolein Leesberg, *The New Hollstein Dutch & Flemish etchings, engravings and woodcuts 1450- 1700*; *Hendrick Goltzius*, deel 3, Ouderkerk aan den IJssel 2012, p. 226. en Otto Hirschmann, *Meister der Graphik*, Band VII: Hendrick Goltzius, Leipzig 1919, p.226. Hier wordt deze prent beschreven als de creatie van de vier elementen, wat een specifiekere titel is dan degene die het rijksmuseum aan houdt, aangezien de chaos geordend wordt door de splitsing in vier elementen, hetgeen in *Met I*: 5- 32 beschreven staat en door Goltzius is afgebeeld.

² Leesberg 2012 (zie noot 1), p.226. Rechts gesigneerd: F. Estius, genummerd in de marge links: 1. Latijnse onderschrift: "E'tenebris deforme... subit vltima Tellus."

³ Informatie en afbeelding ontleend aan de website van het Rijksmuseum in Amsterdam:
<<https://www.rijksmuseum.nl/nl/collectie/RP-P-1882-A-6343>> (voor het laatst bezocht op:22 april 2016)

Afbeelding 2.

Prent 2.

Naar ontwerp van Hendrick Goltzius (1558- 1617)

Prometheus schenkt de mens het vuur, 1589

gesigneerd midden onder: HG. excud , onderschrift door Franco Estius⁴

gravure, 176 x 252 mm

Rijksprentenkabinet, Rijksmuseum Amsterdam, objectnummer: RP-P-1882-A-6344

verworven in 1882⁵

⁴ Leesberg 2012 (zie noot 1), p.227. Latijnse onderschrift: "Altitonans postquam certos... flammam, animatq[ue] Prometheus.", voorzien van een nummer 2 in de marge links.

⁵ Informatie en afbeelding ontleend aan de website van het Rijksmuseum in Amsterdam: <<https://www.rijksmuseum.nl/nl/collectie/RP-P-2014-67-6>> (voor het laatst bezocht op: 22 april 2016)

Afbeelding 3.

Prent 3.

Naar ontwerp van Hendrick Goltzius (1558- 1617)

De Gouden Eeuw, 1589

onderschrift door Franco Estius,⁶

gravure, 176 x 252 mm,

Rijksprentenkabinet, Rijksmuseum Amsterdam, objectnummer: RP-P-1882-A-6345

verworven in 1882⁷

⁶ Leesberg 2012 (zie noot 1), p.227. Latijns onderschrift: "Aurea Saturno rutilabant ... sponte ferebat opes." Nr. 3 staat links in de marge.

⁷ Informatie en afbeelding ontleend aan de website van het Rijksmuseum in Amsterdam: <<https://www.rijksmuseum.nl/nl/collectie/RP-P-1882-A-6345>> (voor het laatst geraadpleegd op: 22 april 2016)

Afbeelding 4.

Prent 4 .

Naar ontwerp van Hendrick Goltzius (1558- 1617)

Zilveren Eeuw, 1589

onderschrift door Franco Estius,⁸

gravure, 176 x 252 mm

Rijksprentenkabinet, Rijksmuseum Amsterdam, objectnummer: RP-P-1882-A-6346

verworven in 1882⁹

⁸ Leesberg 2012 (zie noot 1), p.227. Latijns onderschrift: "Sub Jove deterior ... vomere luxit humus." Nr. 4 staat links in marge.

⁹ Informatie en afbeelding ontleend aan de website van het Rijksmuseum in Amsterdam:<
<https://www.rijksmuseum.nl/nl/collectie/RP-P-1882-A-6346> > (voor het laatst geraadpleegd op: 22 april 2016)

Afbeelding 5.

Prent 5.

Naar ontwerp van Hendrick Goltzius (1558- 1617)

Bronzen Eeuw, 1589

onderschrift door Franco Estius,¹⁰

gravure, 176 x 252 mm

Rijksprentenkabinet, Rijksmuseum Amsterdam, objectnummer: RP-P-1882-A-6347

verworven in 1882¹¹

¹⁰ Leesberg 2012 (zie noot 1), p.227. Latijns onderschrift: "Oppida cum castris... spernere fisa sinu." Nr. 5 in marge links.

¹¹ Informatie en afbeelding ontleend aan de website van het Rijksmuseum in Amsterdam: <<https://www.rijksmuseum.nl/nl/collectie/RP-P-1882-A-6347>> (voor het laatst geraadpleegd op: 22 april 2016)

Afbeelding 6.

Prent 6.

Naar ontwerp van Hendrick Goltzius (1558- 1617)

Ijzeren Eeuw, 1589

onderschrift door Franco Estius,¹²

gravure, 176 x 253 mm

Rijksprentenkabinet, Rijksmuseum Amsterdam, objectnummer: RP-P-1882-A-6348

verworven in 1882¹³

¹² Leesberg 2012 (zie noot 1), p.228. Latijns onderschrift: "Ferreas hinc fremuit ... cumq̄ [ue] Pudore Fides." en voorzien van een nummer 6 in marge links.

¹³ Informatie en afbeelding ontleend aan de website van het Rijksmuseum in Amsterdam:
<<https://www.rijksmuseum.nl/nl/collectie/RP-P-1882-A-6348>> (voor het laatst geraadpleegd op: 22 april 2016)

Afbeelding 7.

Prent 7.

Naar ontwerp van Hendrick Goltzius (1558- 1617)

Aanval van de Giganten op de godenwereld, 1589

onderschrift door Franco Estius¹⁴

gravure, 176 x 253 mm

Rijksprentenkabinet, Rijksmuseum Amsterdam, objectnummer: RP-P-1882-A-6349

verworven in 1882¹⁵

¹⁴ Leesberg 2012 (zie noot 1), p.228. Latijns onderschrift: "Stat Briareus c[a]elum ... et arma furens." Nr. 7 is te zien in de marge links.

¹⁵ Informatie en afbeelding ontleend aan de website van het Rijksmuseum in Amsterdam:

<<https://www.rijksmuseum.nl/nl/collectie/RP-P-1882-A-6349>> (voor het laatst geraadpleegd op: 22 april 2016)

Afbeelding 8.

Prent 8.

Naar ontwerp van Hendrick Goltzius (1558- 1617)

Jupiter roept de Olympische goden bijeen, 1589

onderschrift door Franco Estius¹⁶

gravure, 177 x 255 mm

Rijksprentenkabinet, Rijksmuseum Amsterdam, objectnummer: RP-P-1882-A-6350

verworven in 1882¹⁷

¹⁶ Leesberg 2012 (zie noot 1), p.228. Latijnse onderschrift: "Diuum hominumque parens ... humanum fluctuagante genus." Nr. 8 staat in de marge, links.

¹⁷ Informatie en afbeelding ontleend aan de website van het Rijksmuseum in Amsterdam:
<<https://www.rijksmuseum.nl/nl/collectie/RP-P-1882-A-6350>> (voor het laatst geraadpleegd op: 22 april 2016)

Afbeelding 9.

Prent 9.

Naar ontwerp van Hendrick Goltzius (1558- 1617)

Lycaon verandert in een wolf, (Jupiter verandert koning Lycaon in een wolf, 1589

onderschrift door Franco Estius¹⁸

gravure, 176 x 255 mm

Rijksprentenkabinet, Rijksmuseum Amsterdam, objectnummer: RP-P-1882-A-6351

verworven in 1882¹⁹

¹⁸ Leesberg 2012 (zie noot 1), p. 229. Latijns onderschrift: "Igne Lycaonias deuastat.... Fuit ante, manet." Nr. 9 is te zien in de marge links.

¹⁹ Informatie en afbeelding ontleend aan de website van het Rijksmuseum in Amsterdam:

<<https://www.rijksmuseum.nl/nl/collectie/RP-P-1882-A-6351>> (voor het laatst geraadpleegd op: 22 april 2016)

Afbeelding 10.

Prent 10.

Naar ontwerp van Hendrick Goltzius (1558- 1617)

Neptunus en de riviergoden veroorzaken een zondvloed, 1589²⁰

onderschrift door Franco Estius

gravure, 176 x 252 mm

Rijksprentenkabinet, Rijksmuseum Amsterdam, objectnummer: RP-P-1882-A-6352

verworven in 1882²¹

²⁰ Leesberg 2012 (zie noot 1), p. 229. Hier staat deze titel anders genoemd, namelijk als Neptunus beraadslaagt de ten ondergang van de mens. Latijns onderschrift: "Vndiuomo collecta Noto... fontes euaculare suos." Nr. 10 in marge links.

²¹ Informatie en afbeelding ontleend aan de website van het Rijksmuseum in Amsterdam: <<https://www.rijksmuseum.nl/nl/collectie/RP-P-1882-A-6352>> (voor het laatst geraadpleegd op: 22 april 2016)

Afbeelding 11.

Prent 11.

Naar ontwerp van Hendrick Goltzius (1558- 1617)

Zondvloed van Deucalion, 1589

onderschrift door Franco Estius²²

gravure, 177 x 255 mm

Rijksprentenkabinet, Rijksmuseum Amsterdam, objectnummer: RP-P-1882-A-6353

verworven in 1882²³

²² Leesberg 2012 (zie noot 1), p. 229. Latijns onderschrift: "Deucalion[a] e[a]e fluctus quis ... relicta viro est." Nr. 11 staat in de marge links.

²³ Informatie en afbeelding ontleend aan de website van het Rijksmuseum in Amsterdam:

<<https://www.rijksmuseum.nl/nl/collectie/RP-P-1882-A-6353>>(voor het laatst geraadpleegd op: 22 april 2016)

Afbeelding 12.

Prent 12.

Naar ontwerp van Hendrick Goltzius (1558- 1617)

Deucalion en Pyrrha scheppen een nieuw mensenras, 1589

onderschrift door Franco Estius²⁴

gravure, 176 x 253 mm

Rijksprentenkabinet, Rijksmuseum Amsterdam, objectnummer: RP-P-1882-A-6354

verworven in 1882²⁵

²⁴ Leesberg 2012 (zie noot 1), p. 229. Latijns onderschrift: "Diluvio cessante, et ... genus vnde sumus." Nr. 12 staat in marge links.

²⁵ Informatie en afbeelding ontleend aan de website van het Rijksmuseum in Amsterdam:

<<https://www.rijksmuseum.nl/nl/collectie/RP-P-1882-A-6354>>(voor het laatst geraadpleegd op: 22 april 2016)

Afbeelding 13.

Prent 13.

Naar ontwerp van Hendrick Goltzius (1558- 1617)

Apollo doodt de reuzenslang Python, 1589

onderschrift door Franco Estius²⁶

gravure, 177 x 252 mm

Rijksprentenkabinet, Rijksmuseum Amsterdam, objectnummer: RP-P-1882-A-6355

verworven in 1882²⁷

²⁶ Leesberg 2012 (zie noot 1), p. 229. Latijns onderschrift: "Immensum certis stravit ... necat atq[ue] mari." Nr. 13 is in de marge links te zien.

²⁷ Informatie en afbeelding ontleend aan de website van het Rijksmuseum in Amsterdam:

<<https://www.rijksmuseum.nl/nl/collectie/RP-P-1882-A-6355>> (voor het laatst geraadpleegd op: 22 april 2016)

Afbeelding 14.

Prent 14.

Naar ontwerp van Hendrick Goltzius (1558- 1617)

Daphne verandert in een laurierboom (Apollo en Daphne), 1589

onderschrift door Franco Estius²⁸

gravure, 177 x 252 mm

Rijksprentenkabinet, Rijksmuseum Amsterdam, objectnummer: RP-P-1882-A-6356

verworven in 1882²⁹

²⁸ Leesberg 2012 (zie noot 1), p. 229. Latijnse onderschrift: “Ardebat flagrans Titan... tempora fronde tegit.” Links in de marge staat Nr. 14.

²⁹Informatie en afbeelding ontleend aan de website van het Rijksmuseum in Amsterdam:

<<https://www.rijksmuseum.nl/nl/collectie/RP-P-1882-A-6356>> (voor het laatst geraadpleegd op: 22 april 2016)

Afbeelding 15.

Prent 15.

Naar ontwerp van Hendrick Goltzius (1558- 1617)

Peneus door andere riviergoden bezocht, 1589

onderschrift door Franco Estius³⁰

gravure, 176 x 253 mm

Rijksprentenkabinet, Rijksmuseum Amsterdam, objectnummer: RP-P-1882-A-6357

verworven in 1882³¹

³⁰ Leesberg 2012 (zie noot 1), p. 230. Latijns onderschrift: "Aemonio manans Pindo ... rapidis, Apidanum[ue] senem." Nr. 15 in marge links.

³¹ Informatie en afbeelding ontleend aan de website van het Rijksmuseum in Amsterdam: <<https://www.rijksmuseum.nl/nl/collectie/RP-P-1882-A-6357>> (voor het laatst geraadpleegd op: 22 april 2016)

Afbeelding 16.

Prent 16.

Naar ontwerp van Hendrick Goltzius (1558- 1617)

Jupiter en Io, 1589

(Jupiter vergrijpt zich aan Io)

onderschrift door Franco Estius³²

gravure, 177 x 252 mm

Rijksprentenkabinet, Rijksmuseum Amsterdam, objectnummer: RP-P-1882-A-6358

verworven in 1882³³

³² Leesberg 2012 (zie noot 1), p. 230. Latijns onderschrift: "Juppiter Inachiden densa ... facta dea est." Er staat nr. 16 in marge links.

³³ Informatie en afbeelding ontleend aan de website van het Rijksmuseum in Amsterdam: <<https://www.rijksmuseum.nl/nl/collectie/RP-P-1882-A-6358>> (voor het laatst geraadpleegd op: 22 april 2016)

Afbeelding 17.

Prent 17.

Naar ontwerp van Hendrick Goltzius (1558- 1617)

Mercurius speelt fluit voor Argus, 1589³⁴

onderschrift door Franco Estius³⁵

gravure, 177 x 255 mm

Rijksprentenkabinet, Rijksmuseum Amsterdam, objectnummer: RP-P-1882-A-6359

verworven in 1882³⁶

³⁴ Leesberg 2012 (zie noot 1), p. 230. Hier staat een andere titel, namelijk: *Mercurius brengt Argus in slaap*.

³⁵ Idem Latijns onderschrift: "Centum oculis vigilans... fistula blanda virum." Er staat nr. 17 in marge links.

³⁶ Informatie en afbeelding ontleend aan de website van het Rijksmuseum in Amsterdam:

<<https://www.rijksmuseum.nl/nl/collectie/RP-P-1882-A-6359>> (voor het laatst geraadpleegd op 22 april 2016)

Afbeelding 18.

Prent 18.

Naar ontwerp van Hendrick Goltzius (1558- 1617)

Pan en Syrinx, 1589

onderschrift door Franco Estius³⁷

gravure, 177 x 254 mm

Rijksprentenkabinet, Rijksmuseum Amsterdam, objectnummer: RP-P-1882-A-6360

verworven in 1882³⁸

³⁷ Leesberg 2012 (zie noot 1), p. 230. Latijns onderschrift: "Pana fugit Syrinx ... flamine semper amat." En een nummer, 18, in marge links.

³⁸ Informatie en afbeelding ontleend aan de website van het Rijksmuseum in Amsterdam:

<<https://www.rijksmuseum.nl/nl/collectie/RP-P-1882-A-6360>> (voor het laatst geraadpleegd op: 22 april 2016)

Afbeelding 19.

Prent 19.

Naar ontwerp van Hendrick Goltzius (1558- 1617)

Mercurius doodt Argus, 1589

onderschrift door Franco Estius³⁹

gravure, 176 x 252 mm

Rijksprentenkabinet, Rijksmuseum Amsterdam, objectnummer: RP-P-1882-A-6361

verworven in 1882⁴⁰

³⁹ Leesberg 2012 (zie noot 1), p. 231. Latijns onderschrift: "Eripit e viuis ... fallere nate potes."

Nr. 19 in marge links.

⁴⁰ Informatie en afbeelding ontleend aan de website van het Rijksmuseum in Amsterdam:

<<https://www.rijksmuseum.nl/nl/collectie/RP-P-1882-A-6361>> (voor het laatst geraadpleegd op 22 april 2016)

Afbeelding 20.

Prent 20.

Naar ontwerp van Hendrick Goltzius (1558- 1617)

Clymene wijst Phaëton zijn vader, de zonnegod (Helios), 1589

onderschrift door Franco Estius⁴¹

gravure, 176 x 252 mm

Rijksprentenkabinet, Rijksmuseum Amsterdam, objectnummer: RP-P-1882-A-6362

verworven in 1882⁴²

⁴¹ Leesberg 2012 (zie noot 1), p. 231. Latijns onderschrift: "Opprobrys Epaphi Phaeton... deierat esse patrem." Nr. 20 staat er in marge links.

⁴² Informatie en afbeelding ontleend aan de website van het Rijksmuseum in Amsterdam: <<https://www.rijksmuseum.nl/nl/collectie/RP-P-1882-A-6362> > (voor het laatst geraadpleegd op: 22 april 2016)

Afbeeldingen van de 20 prenten, naar Goltzius' ontwerp, uit 1590, bij *Metamorfosen*, Boek II.

Afbeelding 21.

Prent 1.

Naar ontwerp van Hendrick Goltzius (1558- 1617)

Phaëton in het paleis van Helios, titel midden boven: *OVIDII METAM. LIB II.*, 1590⁴³

gesigeneerd en gedateerd rechts onderaan: HG. excud A°, onderschrift door Franco Estius⁴⁴

gravure, 176 x 252 mm

Rijksprentenkabinet, Rijksmuseum Amsterdam, objectnummer: RP-P-1882-A-6363

verworven in 1882⁴⁵

⁴³ Leesberg 2012 (zie noot 1), p. 242. Hier staat een andere titel, namelijk : *Phaëton vraagt om de zonnwagen*

⁴⁴ Idem Latijns onderschrift bij deze prent: "Tecta petit Phaëton... quanta pericla sibi" Nr. 1 links in de marge.

⁴⁵ Informatie en afbeelding ontleend aan de website van het Rijksmuseum in Amsterdam:

<<https://www.rijksmuseum.nl/nl/collectie/RP-P-1882-A-6363> > (voor het laatst geraadpleegd op: 9 mei 2016)

Afbeelding 22

Prent 2.

Naar ontwerp van Hendrick Goltzius (1558- 1617)

Phaëthon berijdt de wagen van zijn vader, 1590

onderschrift door Franco Estius⁴⁶

gravure, 176 x 252 mm

Rijksprentenkabinet, Rijksmuseum Amsterdam, objectnummer: RP-P-1882-A-6364

verworven in 1882⁴⁷

⁴⁶ Leesberg 2012 (zie noot 1), p. 242. Het Latijnse onderschrift bij deze prent: "Audet Ph[o]eb[o]eas stultè ... tanta libido rapit." In de marge links is nr. 2 af te lezen.

⁴⁷ Informatie en afbeelding ontleend aan de website van het Rijksmuseum in Amsterdam:

<<https://www.rijksmuseum.nl/nl/collectie/RP-P-1882-A-6364>> (voor het laatst geraadpleegd op: 9 mei 2016)

Afbeelding 23.

Prent 3.

Naar ontwerp van Hendrick Goltzius (1558- 1617)

Val van Phaëton, 1590

onderschrift door Franco Estius⁴⁸

gravure, 176 x 253 mm

Rijksprentenkabinet, Rijksmuseum Amsterdam, objectnummer: RP-P-1882-A-6365

verworven in 1882⁴⁹

⁴⁸ Leesberg 2012 (zie noot 1), p. 243. Het Latijnse onderschrift: "Exurit pontum et... mole grauatus Atlas." In de marge aan de linker kant is het nummer 3 opgenomen.

⁴⁹ Informatie en afbeelding ontleend aan de website van het Rijksmuseum in Amsterdam:
<<https://www.rijksmuseum.nl/nl/collectie/RP-P-1882-A-6365>> (voor het laatst geraadpleegd op: 9 mei 2016)

Afbeelding 24.

Prent 4.

Naar ontwerp van Hendrick Goltzius (1558- 1617)

Phaëtons zussen veranderen in populieren en zijn vriend in een zwaan, 1590

onderschrift door Franco Estius⁵⁰

gravure, 177 x 253 mm

Rijksprentenkabinet, Rijksmuseum Amsterdam, objectnummer: RP-P-1882-A-6366

verworven in 1882⁵¹

⁵⁰ Leesberg 2012 (zie noot 1), p. 243. Het Latijnse onderschrift: "Excipit Eridanus Phætontia ... fronde repente tegunt." In de marge links staat nr. 4.

⁵¹ Informatie en afbeelding ontleend aan de website van het Rijksmuseum in Amsterdam: <<https://www.rijksmuseum.nl/nl/collectie/RP-P-1882-A-6366>> (voor het laatst geraadpleegd op: 9 mei 2016)

Afbeelding 25.

Prent 5.

Naar ontwerp van Hendrick Goltzius (1558- 1617)

Goden verzoeken de zonnegod om weer in zijn wagen te rijden, 1590

onderschrift door Franco Estius⁵²

gravure, 177 x 255 mm

Rijksprentenkabinet, Rijksmuseum Amsterdam, objectnummer: RP-P-1882-A-6367

verworven in 1882⁵³

⁵² Leesberg 2012 (zie noot 1), p. 243. Het Latijnse onderschrift: "Vt Phæ[o]etonteos compescuit... currus iniret iter." Links in de marge staat nr. 5.

⁵³ Informatie en afbeelding ontleend aan de website van het Rijksmuseum in Amsterdam:
<<https://www.rijksmuseum.nl/nl/collectie/RP-P-1882-A-6367>> (voor het laatst geraadpleegd op: 9 mei 2016)

Afbeelding 26.

Prent 6.

Naar ontwerp van Hendrick Goltzius (1558- 1617)

Jupiter verleidt Callisto in de gedaante van Diana, 1590

onderschrift door Franco Estius⁵⁴

gravure, 177 x 253 mm

Rijksprentenkabinet, Rijksmuseum Amsterdam, objectnummer: RP-P-1882-A-6368

verworven in 1882⁵⁵

⁵⁴ Leesberg 2012 (zie noot 1), p. 243. Latijnse onderschrift: "Nonacrina Jouem Calisto ... sua vota trahit." Links in de marge staat nr. 6.

⁵⁵ Informatie en afbeelding ontleend aan de website van het Rijksmuseum in Amsterdam:

<<https://www.rijksmuseum.nl/nl/collectie/RP-P-1882-A-6368>> (voor het laatst geraadpleegd op: 9 mei 2016)

Afbeelding 27.

Prent 7.

Naar ontwerp van Hendrick Goltzius (1558- 1617)

Diana ontdekt de zwangerschap van Callisto, 1590

onderschrift door Franco Estius⁵⁶

gravure, 178 x 253 mm

Rijksprentenkabinet, Rijksmuseum Amsterdam, objectnummer: RP-P-1882-A-6369

verworven in 1882⁵⁷

⁵⁶ Leesberg 2012 (zie noot 1), p. 244. Latijnse onderschrift: "Fronde sub umbrosa .. tegmine culpa patet." Links in de marge staat nr. 7.

⁵⁷ Informatie en afbeelding ontleend aan de website van het Rijksmuseum in Amsterdam:

<<https://www.rijksmuseum.nl/nl/collectie/RP-P-1882-A-6369>> (voor het laatst geraadpleegd op: 9 mei 2016)

Afbeelding 28.

Prent 8.

Naar ontwerp van Hendrick Goltzius (1558- 1617)

Juno verandert Callisto in een beer, 1590

onderschrift door Franco Estius⁵⁸

gravure, 177 x 255 mm

Rijksprentenkabinet, Rijksmuseum Amsterdam, objectnummer: RP-P-1882-A-6370

verworven in 1882⁵⁹

⁵⁸ Leesberg 2012 (zie noot 1), p. 244. Latijnse onderschrift: "Magna Jouis coniux... vt vrsa foret." Links onder in de marge staat nr. 8.

⁵⁹ Informatie en afbeelding ontleend aan de website van het Rijksmuseum in Amsterdam:
<<https://www.rijksmuseum.nl/nl/collectie/RP-P-1882-A-6370>> (voor het laatst geraadpleegd op: 9 mei 2016)

Afbeelding 29.

Prent 9.

Naar ontwerp van Hendrick Goltzius (1558- 1617)

Arcas richt zijn pijl op Callisto, 1590⁶⁰

onderschrift door Franco Estius⁶¹

gravure, 178 x 255 mm

Rijksprentenkabinet, Rijksmuseum Amsterdam, objectnummer: RP-P-1882-A-6371

verworven 1882⁶²

⁶⁰ Leesberg 2012 (zie noot 1), p. 244. Hier heeft het werk een andere titel, namelijk: *Arcas staat op het punt om zijn moeder te vermoorden*.

⁶¹ Idem Latijnse onderschrift: "Dictynn[a] dilecta comes .. in axe locat." Nr. 9 staat links in de marge.

⁶² Informatie en afbeelding ontleend aan de website van het Rijksmuseum in Amsterdam:

<<https://www.rijksmuseum.nl/nl/collectie/RP-P-1882-A-6371>> (voor het laatst geraadpleegd op: 9 mei 2016)

Afbeelding 30.

Prent 10.

Naar ontwerp van Hendrick Goltzius (1558- 1617)

*Juno beklagt zich bij Thetis en Oceanus, 1590*⁶³

onderschrift door Franco Estius⁶⁴

gravure, 178 x 254 mm

Rijksprentenkabinet, Rijksmuseum Amsterdam, objectnummer: RP-P-1882-A-6372

verworven in 1882⁶⁵

⁶³ Leesberg 2012 (zie noot 1), p. 244. Hier wordt er aan de titel *over Callisto* toegevoegd.

⁶⁴ Idem Latijnse onderschrift: "Aëra deuexum Juno ... et Arcas habent.." Links in de marge staat nr. 10.

⁶⁵ Informatie en afbeelding ontleend aan de website van het Rijksmuseum in Amsterdam:

<<https://www.rijksmuseum.nl/nl/collectie/RP-P-1882-A-6372> > (voor het laatst geraadpleegd op: 9 mei 2016)

Afbeelding 31.

Prent 11.

Naar ontwerp van Hendrick Goltzius (1558- 1617)

Corvus betrapt het meisje Coronis, 1590

onderschrift door Franco Estius⁶⁶

gravure, 176 x 255 mm

Rijksprentenkabinet, Rijksmuseum Amsterdam, objectnummer: RP-P-1882-A-6373

verworven in 1882⁶⁷

⁶⁶ Leesberg 2012 (zie noot 1), p. 244. Latijnse onderschrift: "AEmonium Juuenem furtim... nunciat idq[ue] tibi." Links in de marge staat nr. 11.

⁶⁷ Informatie en afbeelding ontleend aan de website van het Rijksmuseum in Amsterdam: <<https://www.rijksmuseum.nl/nl/collectie/RP-P-1882-A-6373>> (voor het laatst geraadpleegd op: 9 mei 2016)

Afbeelding 32.

Prent 12.

Naar ontwerp van Hendrick Goltzius (1558- 1617)

Cecrops dochters openen de mand die Minerva hen heeft toevertrouwd, 1590

onderschrift door Franco Estius⁶⁸

gravure, 177 x 255 mm

Rijksprentenkabinet, Rijksmuseum Amsterdam, objectnummer: RP-P-1882-A-6374

verworven in 1882⁶⁹

⁶⁸ Leesberg 2012 (zie noot 1), p. 245. Latijnse onderschrift: "Mandat Erichthonium Tritonia... garrula cernit aus.." Links in de marge staat nr.12.

⁶⁹ Informatie en afbeelding ontleend aan de website van het Rijksmuseum in Amsterdam:

<<https://www.rijksmuseum.nl/nl/collectie/RP-P-1882-A-6374> > (voor het laatst geraadpleegd op: 9 mei 2016)

Afbeelding 33.

Prent 13.

Naar ontwerp van Hendrick Goltzius (1558- 1617)

Cornix verandert in een kraai, 1590

onderschrift door Franco Estius⁷⁰

gravure, 177 x 255 mm

Rijksprentenkabinet, Rijksmuseum Amsterdam, objectnummer: RP-P-1882-A-6375

verworven in 1882⁷¹

⁷⁰ Leesberg 2012 (zie noot 1), p. 245. Latijnse onderschrift: “Virgo Tridentifero placuit, ... nubila summa petit..” Links in de marge staat nr. 13.

⁷¹ Informatie en afbeelding ontleend aan de website van het Rijksmuseum in Amsterdam: <<https://www.rijksmuseum.nl/nl/collectie/RP-P-1882-A-6375> > (voor het laatst geraadpleegd op: 9 mei 2016)

Afbeelding 34.

Prent 14.

Naar ontwerp van Hendrick Goltzius (1558- 1617)

Apollo doodt Coronis, 1590

onderschrift door Franco Estius⁷²

gravure, 178 x 255 mm

Rijksprentenkabinet, Rijksmuseum Amsterdam, objectnummer: RP-P-1882-A-6376

verworven in 1882⁷³

⁷² Leesberg 2012 (zie noot 1), p. 245. Latijnse onderschrift: “Fama malum pernix, ... tibi corue locus..” Links in de marge staat nr. 14.

⁷³ Informatie en afbeelding ontleend aan de website van het Rijksmuseum in Amsterdam:
<<https://www.rijksmuseum.nl/nl/collectie/RP-P-1882-A-6376> > (voor het laatst geraadpleegd op: 9 mei 2016)

Afbeelding 35.

Prent 15.

Naar ontwerp van Hendrick Goltzius (1558- 1617)

Apollo vertrouwt Asclepius toe aan Chiron, 1590

onderschrift door Franco Estius⁷⁴

gravure, 178 x 255 mm

Rijksprentenkabinet, Rijksmuseum Amsterdam, objectnummer: RP-P-1882-A-6377

verworven in 1882⁷⁵

⁷⁴ Leesberg 2012 (zie noot 1), p. 245. Latijnse onderschrift: "Insonem sobolem, nec... filia sumit equ[a]e." Links in de marge staat nr.15.

⁷⁵ Informatie en afbeelding ontleend aan de website van het Rijksmuseum in Amsterdam:

<<https://www.rijksmuseum.nl/nl/collectie/RP-P-1882-A-6377>> (voor het laatst geraadpleegd op: 9 mei 2016)

Afbeelding 36.

Prent 16.

Naar ontwerp van Hendrick Goltzius (1558- 1617)

Mercurius en Battus, 1590

onderschrift door Franco Estius⁷⁶

gravure, 177 x 255 mm

Rijksprentenkabinet, Rijksmuseum Amsterdam, objectnummer: RP-P-1882-A-6378

verworven in 1882⁷⁷

⁷⁶ Leesberg 2012 (zie noot 1), p. 246. Latijnse onderschrift: "Septenis Ph[a]ebo inflatur ... ille repente lapis.." Links in de marge staat nr. 16.

⁷⁷ Informatie en afbeelding ontleend aan de website van het Rijksmuseum in Amsterdam: <<https://www.rijksmuseum.nl/nl/collectie/RP-P-1882-A-6378>> (voor het laatst geraadpleegd op: 9 mei 2016)

Afbeelding 37.

Prent 17.

Naar ontwerp van Hendrick Goltzius (1558- 1617)

Mercurius wordt verliefd op Herse, 1590

onderschrift door Franco Estius⁷⁸

gravure, 178 x 255 mm

Rijksprentenkabinet, Rijksmuseum Amsterdam, objectnummer: RP-P-1882-A-6379

verworven in 1882⁷⁹

⁷⁸ Leesberg 2012 (zie noot 1), p. 246. Latijnse onderschrift: "Palladis Act[a]e[a]e sacrata ... dignior vna Deo." Links in de marge staat nr. 17.

⁷⁹ Informatie en afbeelding ontleend aan de website van het Rijksmuseum in Amsterdam: <<https://www.rijksmuseum.nl/nl/collectie/RP-P-1882-A-6379>> (voor het laatst geraadpleegd op: 9 mei 2016)

Afbeelding 38.

Prent 18.

Naar ontwerp van Hendrick Goltzius (1558- 1617)

*Minerva vraagt Nijd om jaloezie in Aglauros te ontsteken, 1590*⁸⁰

onderschrift door Franco Estius⁸¹

gravure, 179 x 255 mm

Rijksprentenkabinet, Rijksmuseum Amsterdam, objectnummer: RP-P-1882-A-6380

verworven in 1882⁸²

⁸⁰ Leesberg 2012 (zie noot 1), p. 246. Hier staat een andere titel, namelijk: *Minerva draagt Afgunst op om jaloezie te ontsteken in het hart van Aglauros.*

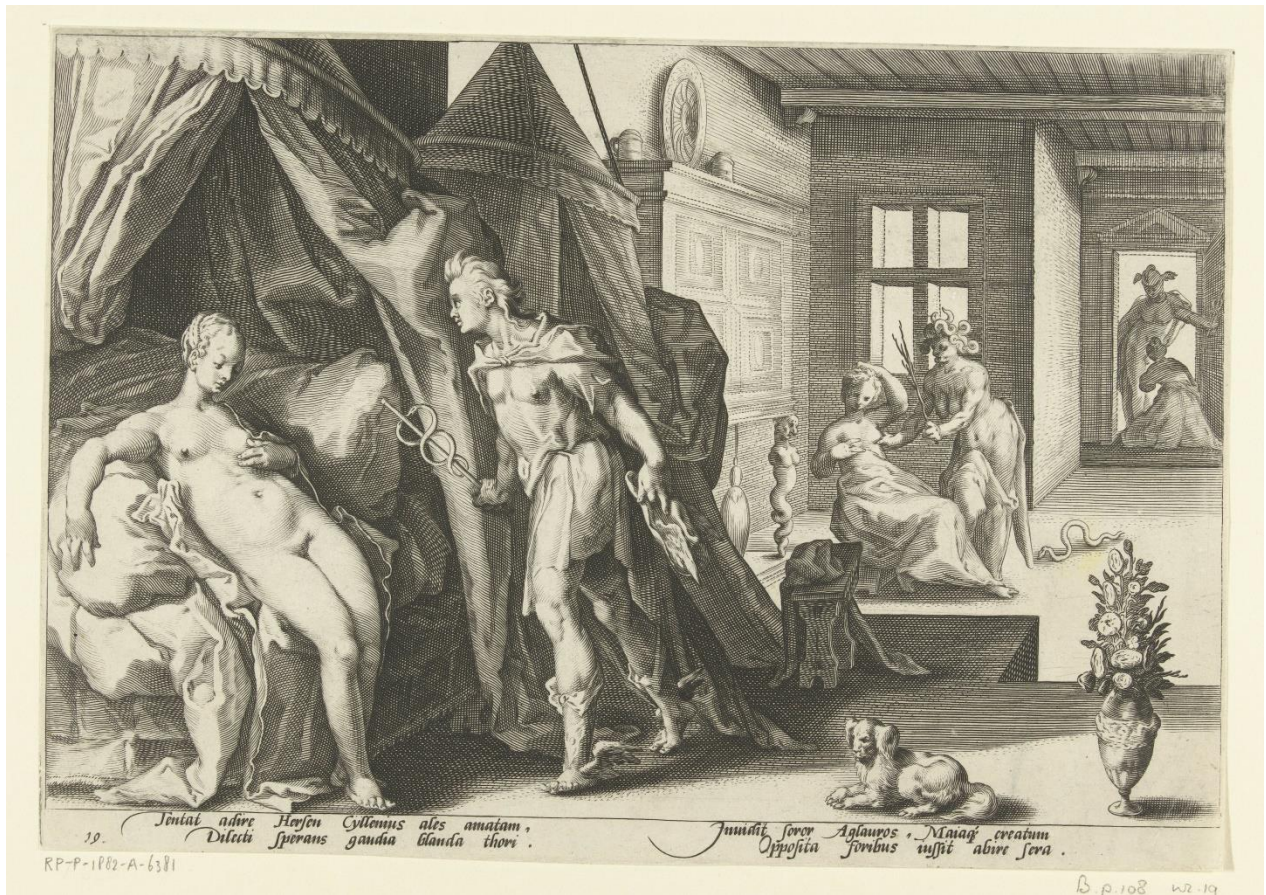
⁸¹ Idem Latijnse onderschrift: "Invidi[a]e sedes, et.... iussa repente facit." Links in de marge staat nr. 18.

⁸² Informatie en afbeelding ontleend aan de website van het Rijksmuseum in Amsterdam:

<<https://www.rijksmuseum.nl/nl/collectie/RP-P-1882-A-6380>> (voor het laatst geraadpleegd op: 9 mei 2016)

Afbeelding 39.

Prent 19.

Naar ontwerp van Hendrick Goltzius (1558- 1617)

Mercurius in Herses kamer, 1590⁸³

onderschrift door Franco Estius⁸⁴

gravure, 176 x 255 mm

Rijksprentenkabinet, Rijksmuseum Amsterdam, objectnummer: RP-P-1882-A-6381

verworven in 1882⁸⁵

⁸³ Leesberg 2012 (zie noot 1), p. 246. Hier staat de titel iets anders genoemd: *Mercurius komt Herses kamer binnen nadat hij Aglauros heeft veranderd in steen*.

⁸⁴ Idem Latijnse onderschrift: "Tentat adire Hersen... iussit abere sera." Links in de marge staat nr. 19.

⁸⁵ Informatie en afbeelding ontleend aan de website van het Rijksmuseum in Amsterdam:

<<https://www.rijksmuseum.nl/nl/collectie/RP-P-1882-A-6381>> (voor het laatst geraadpleegd op: 9 mei 2016)

Afbeelding 40.

Prent 20.

Naar ontwerp van Hendrick Goltzius (1558- 1617)

Roof van Europa, 1590

onderschrift door Franco Estius ⁸⁶

gravure, 174 x 250 mm

Rijksprentenkabinet, Rijksmuseum Amsterdam, objectnummer: RP-P-1882-A-6382

verworven in 1882⁸⁷

⁸⁶ Leesberg 2012 (zie noot 1), p. 247. Latijnse onderschrift: "Europam asportat freta ... Numina glauca maris.." Links in de marge staat nr.20 en rechts in de marge is het onderschrift gesigneerd door Franco Estius.

⁸⁷ Informatie en afbeelding ontleend aan de website van het Rijksmuseum in Amsterdam:

<<https://www.rijksmuseum.nl/nl/collectie/RP-P-1882-A-6382>> (voor het laatst geraadpleegd op: 9 mei 2016)

Afbeeldingen van de 12 prenten, naar Goltzius' ontwerp, uit 1615, bij *Metamorfosen*, Boek III.

Afbeelding 41.

Prent 1.

Naar ontwerp van Hendrick Goltzius (1558- 1617)

*Cadmus vraagt het orakel van Delphi wat hem te doen staat nu hij zijn zuster Europa niet heeft kunnen vinden, 1615*⁸⁸

gesigneerd rechts midden onderin:HG. Inventor Robbertus de Baudous exc., onderschrift door G. Rijckius⁸⁹

gravure, 180 x 252 mm

Rijksprentenkabinet, Rijksmuseum Amsterdam, objectnummer: RP-P-1882-A-6382

verworven in 1882⁹⁰

⁸⁸ Leesberg 2012 (zie noot 1), p. 258. Hier staat een iets andere titel, namelijk *Cadmus vraagt het orakel van Delphi waar hij zijn zus Europa kan vinden*. Nog een aantekening bij het jaartal 1615, dit geldt ook voor de komende 11 prenten, dit jaartal slaat op het jaar waarin deze prenten zijn uitgebracht. Waarschijnlijk dateren de prenten zelf ook uit ca. 1590.

⁸⁹ Idem. Latijnse onderschrift: "Europam tot frustra... tellus habitanda requirit." Ook staat er nr. 1 links onderin en de datum: An. ° 1615. Rijckius heeft de prent rechts gesigneerd.

⁹⁰ Informatie en afbeelding ontleend aan de website van het Rijksmuseum in Amsterdam:

<<https://www.rijksmuseum.nl/en/collection/RP-P-1882-A-6383>> (voor het laatst geraadpleegd op: 31 mei 2016)

Afbeelding 42.

Prent 2.

Naar ontwerp van Hendrick Goltzius (1558- 1617)

Metgezellen van Cadmus door een draak verslonden, 1615

gesigneerd links onderin: HG. inv. Rob. De Baudous Exc., onderschrift door G. Rijckius⁹¹
gravure, 176 x 252 mm

Rijksprentenkabinet, Rijksmuseum Amsterdam, objectnummer: RP-P-1882-A-6384
verworven in 1882⁹²

⁹¹ Leesberg 2012 (zie noot 1), p. 259. Latijnse onderschrift: "Abstrusum ut Tyrus ... sinu amine perdit.." Rechts onder op de prent staat het nr. 2 en het signatuur van G. Rijckius.

⁹² Informatie en afbeelding ontleend aan de website van het Rijksmuseum in Amsterdam:
<<https://www.rijksmuseum.nl/en/collection/RP-P-1882-A-6384>> (voor het laatst geraadpleegd op: 31 mei 2016)

Afbeelding 43.

Prent 3.

Naar ontwerp van Hendrick Goltzius (1558- 1617)

Cadmus doodt de draak, 1615

gesigneerd midden onderin: HG. inv. Rob. De Baudous Exc., onderschrift door G. Rijckius⁹³
gravure, 177 x 257 mm

Rijksprentenkabinet, Rijksmuseum Amsterdam, objectnummer: RP-P-1882-A-6385

verworven in 1882⁹⁴

⁹³ Leesberg 2012 (zie noot 1), p. 259. Latijnse onderschrift: "Vltor Agenorides soevum ... connixu corpore quercum." Links van het midden, onderin staat nr. 3. Rechts in de marge is het signatuur van G. Rijckius te zien.

⁹⁴ Informatie en afbeelding ontleend aan de website van het Rijksmuseum in Amsterdam:
<<https://www.rijksmuseum.nl/en/collection/RP-P-1882-A-6385>> (voor het laatst geraadpleegd op: 31 mei 2016)

Afbeelding 44.

Prent 4.

Naar ontwerp van Hendrick Goltzius (1558- 1617)

Cadmus zaait de tanden van de draak, 1615

gesigneerd links onderin: HG. in. R B. Exc., onderschrift door G. Rijckius⁹⁵

gravure, 176 x 254 mm

Rijksprentenkabinet, Rijksmuseum Amsterdam, objectnummer: RP-P-1882-A-6386

verworven in 1882⁹⁶

⁹⁵ Leesberg 2012 (zie noot 1), p. 259. Latijnse onderschrift: "Victoria Dea Pallas ... dat frater Echion." Midden onderin de prent staat nr. 4. Rechts in de marge heeft G. Rijckius zijn signatuur aangebracht.

⁹⁶ Informatie en afbeelding ontleend aan de website van het Rijksmuseum in Amsterdam: <<https://www.rijksmuseum.nl/en/collection/ RP-P-1882-A-6386>> (voor het laatst geraadpleegd op: 31 mei 2016)

Afbeelding 45.

Prent 5.

Naar ontwerp van Hendrick Goltzius (1558- 1617)

Juno benadert Semele in de gedaante van Beroë, 1615

gesigneerd links van het midden onderin de prent: HG. inv. Rob. dBaudous ex., onderschrift door G. Rijckius⁹⁷

gravure, 174 x 252 mm

Rijksprentenkabinet, Rijksmuseum Amsterdam, objectnummer: RP-P-1882-A-6387

verworven in 1882⁹⁸

⁹⁷ Leesberg 2012 (zie noot 1), p. 259. Latijnse onderschrift: "Fronti nulla fides!... captat imagine Iuno." Midden onderin is de prent genummerd met nr. 5. Rechts in de marge is het onderschrift gesigneerd door G. Rijckius.

⁹⁸ Informatie en afbeelding ontleend aan de website van het Rijksmuseum in Amsterdam:

<<https://www.rijksmuseum.nl/en/collection/RP-P-1882-A-6387>> (voor het laatst geraadpleegd op: 31 mei 2016)

Afbeelding 46.

Prent 6.

Naar ontwerp van Hendrick Goltzius (1558- 1617)

Jupiter en Juno discussiëren over de vraag bij welke van de seksen de lust en de liefde groter is, 1615
gesigneerd rechts onderin de prent HG invent R d Baud ex., onderschrift door G. Rijckius⁹⁹
gravure, 176 x 257 mm

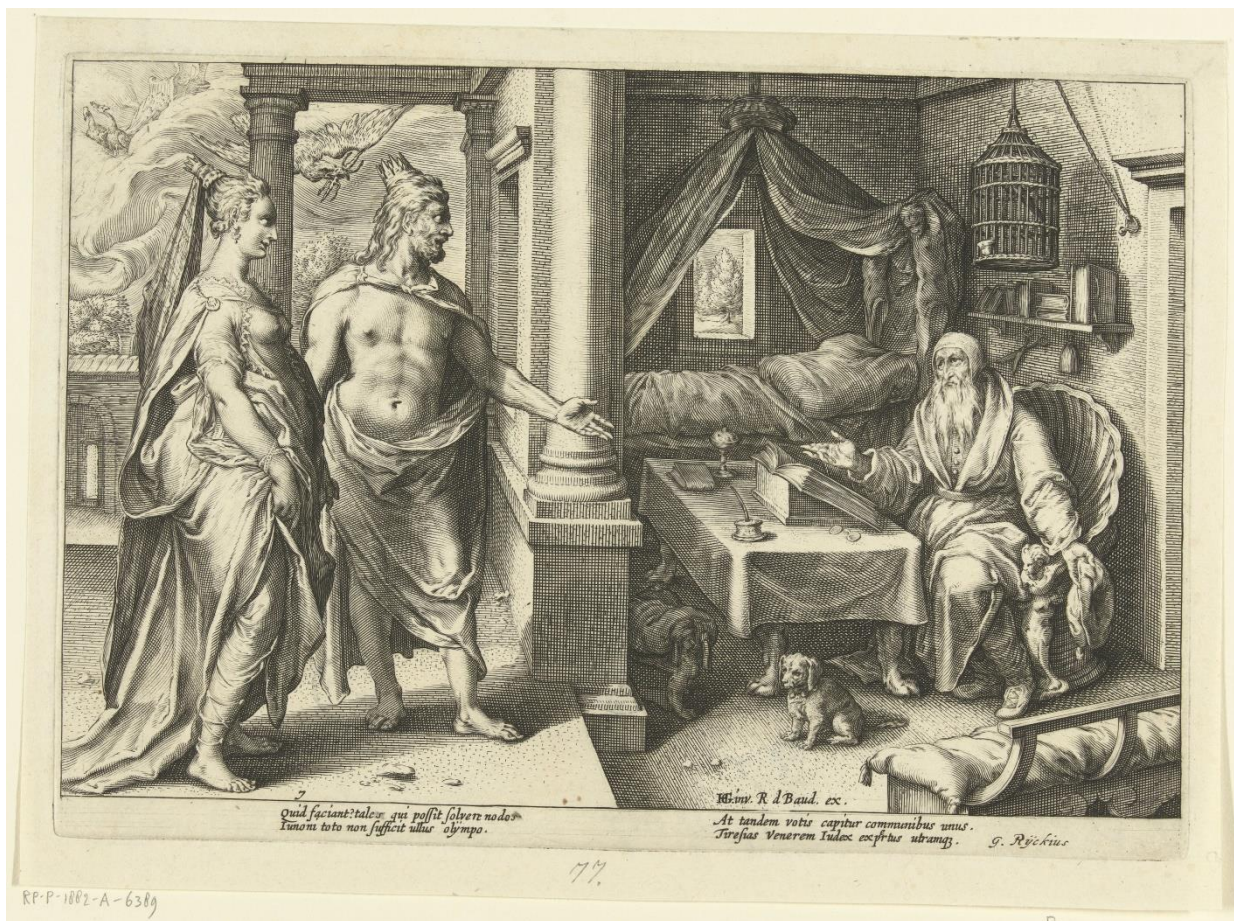
Rijksprentenkabinet, Rijksmuseum Amsterdam, objectnummer: RP-P-1882-A-6388
verworven in 1882¹⁰⁰

⁹⁹ Leesberg 2012 (zie noot 1), p.260. Latijnse onderschrift: "Liberiore, ioco diffusus ... crescit contentio verbis." Links onderin staat het nr. 6. Rechts in de marge is het signatuur van G. Rijckius te zien.

¹⁰⁰ Informatie en afbeelding ontleend aan de website van het Rijksmuseum in Amsterdam:
<<https://www.rijksmuseum.nl/en/collection/ RP-P-1882-A-6388>> (voor het laatst geraadpleegd op: 31 mei 2016)

Afbeelding 47.

Prent 7.

Naar ontwerp van Hendrick Goltzius (1558- 1617)

Juno en Jupiter gaan te rade bij Tiresias, 1615

gesigneerd rechts van het midden onderin de prent: HG. inv. R. d Baud ex., onderschrift door G. Rijckius¹⁰¹

gravure, 176 x 255 mm

Rijksprentenkabinet, Rijksmuseum Amsterdam, objectnummer: RP-P-1882-A-6389

verworven in 1882¹⁰²

¹⁰¹ Leesberg 2012 (zie noot 1), p. 260. Latijnse onderschrift: "Quid faciant? Tales .. Iudex expertus utramq[ue]" Links onderin is de prent genummerd met nr. 7. Rechts onderin gesigneerd door G. Rijckius.

¹⁰² Informatie en afbeelding ontleend aan de website van het Rijksmuseum in Amsterdam:

<<https://www.rijksmuseum.nl/en/collection/RP-P-1882-A-6389>> (voor het laatst geraadpleegd op: 31 mei 2016)

Afbeelding 48.

Prent 8.

Naar ontwerp van Hendrick Goltzius (1558- 1617)

Teiresias slaat twee parende slangen, 1615

gesigneerd rechts onderin: HG. inv. R. d Baud ex., onderschrift door G. Rijckius¹⁰³

gravure, 178 x 257 mm

Rijksprentenkabinet, Rijksmuseum Amsterdam, objectnummer: RP-P-1882-A-6390

verworven in 1882¹⁰⁴

¹⁰³ Leesberg 2012 (zie noot 1), p. 260. Latijnse onderschrift: "Hic duo serpentum ... et imago virilis." Links van het midden onderin de prent staat nr. 8. Rechts in de marge gesigneerd: G. Rijckius.

¹⁰⁴ Informatie en afbeelding ontleend aan de website van het Rijksmuseum in Amsterdam:

<<https://www.rijksmuseum.nl/en/collection/RP-P-1882-A-6390>> (voor het laatst geraadpleegd op: 31 mei 2016)

Afbeelding 49.

Prent 9.

Naar ontwerp van Hendrick Goltzius (1558- 1617)

Thisbe vlucht voor een leeuw, 1615

gesigneerd midden onderin: HG. invent R. dBaud ex., onderschrift door G. Rijckius¹⁰⁵
gravure, 177 x 253 mm

Rijksprentenkabinet, Rijksmuseum Amsterdam, objectnummer: RP-P-1882-A-6391
verworven in 1882¹⁰⁶

¹⁰⁵ Leesberg 2012 (zie noot 1), p.260. Latijnse onderschrift: "Thisbe redi, bona ... causa, miserrima, fiet." Rechts onder staat nr. 9. Rechts in de marge gesigneerd door G. Rijckius.

¹⁰⁶ Informatie en afbeelding ontleend aan de website van het Rijksmuseum in Amsterdam:
<<https://www.rijksmuseum.nl/en/collection/RP-P-1882-A-6391>> (voor het laatst geraadpleegd op: 31 mei 2016)

Afbeelding 50.

Prent 10.

Naar ontwerp van Hendrick Goltzius (1558- 1617)

Venus en Mars door Apollo verrast, 1615

gesigneerd rechts van het midden onderin: HG inv. R. d Baud ex., onderschrift door G. Rijckius¹⁰⁷
gravure, 177 x 255 mm

Rijksprentenkabinet, Rijksmuseum Amsterdam, objectnummer: RP-P-1882-A-6392
verworven in 1882¹⁰⁸

¹⁰⁷ Leesberg 2012 (zie noot 1), p.261. Latijnse onderschrift: " Cum Venere in... Divis ridentibus offert." Rechts onder staat nr. 10. Rechts in de marge gesigneerd door G. Rijckius.

¹⁰⁸ Informatie en afbeelding ontleend aan de website van het Rijksmuseum in Amsterdam:

<<https://www.rijksmuseum.nl/en/collection/RP-P-1882-A-6392>> (voor het laatst geraadpleegd op: 31 mei 2016)

Afbeelding 51.

Prent 11.

Naar ontwerp van Hendrick Goltzius (1558- 1617)

Apollo verleidt Leucothe, 1615

gesigneerd rechts van het midden onderin de prent: HG inv. R. d Baud ex., onderschrift door G. Rijckius¹⁰⁹

gravure, 175 x 252 mm

Rijksprentenkabinet, Rijksmuseum Amsterdam, objectnummer: RP-P-1882-A-6393

verworven in 1882¹¹⁰

¹⁰⁹ Leesberg 2012 (zie noot 1), p.261 Latijnse onderschrift: " Secretum Veneris qui ... Pater obruit atra[m]." Rechts onderin genummerd: nr. 11. Rechts in de marge gesigneerd: G. Rijckius.

¹¹⁰ Informatie en afbeelding ontleend aan de website van het Rijksmuseum in Amsterdam: <<https://www.rijksmuseum.nl/en/collection/RP-P-1882-A-6393>> (voor het laatst geraadpleegd op: 31 mei 2016)

Afbeelding 52.

Prent 12.

Naar ontwerp van Hendrick Goltzius (1558- 1617)

Salmacis en Hermaphroditus, 1615

gesigneerd rechts onderin: HG inv. Robbertus de Baudous exc., onderschrift door G. Rijckius¹¹¹
gravure, 179 x 254 mm

Rijksprentenkabinet, Rijksmuseum Amsterdam, objectnummer: RP-P-1882-A-6394
verworven in 1882¹¹²

¹¹¹ Leesberg 2012 (zie noot 1), p.261. Latijnse onderschrift: "Invitum medio complectens ... simul spectantur utroq[ue]." Genummerd links onderin: nr. 12. Rechts in de marge gesigneerd door G. Rijckius.

¹¹² Informatie en afbeelding ontleend aan de website van het Rijksmuseum in Amsterdam:
<<https://www.rijksmuseum.nl/en/collection/RP-P-1882-A-6394>> (voor het laatst geraadpleegd op: 31 mei 2016)

Afbeeldingen van ontwerptekeningen van Hendrick Goltzius voor prenten uit de *Metamorfosen*-reeks.

Afbeelding 53.

Ontwerptekening 1.

Behorend bij prent de derde prent die in 1590 gepubliceerd is.¹¹³

Hendrick Goltzius (1558- 1617)

De val van Phaëton, ca. 1588

voorzien van monogram *HG* onder links van het midden

pen in roodbruin, penseel, wit gehoogd, doorgegriffeld, 165 x 253 mm

Prentenkabinet , Metropolitan Museum of Art, New York, 1992.376

verworven in 1992¹¹⁴

---

¹¹³ Zie in deze *Bijlage* p. 26.

¹¹⁴ Informatie en afbeelding ontleend aan de website van het Metropolitan Museum of Art, New York, <<http://www.metmuseum.org/art/collection/search/335541>> (voor het laatst geraadpleegd op 2 juni 2016) Deze tekening is ook opgenomen in Leeflang, Huijgen, en Ger Luijten, *Hendrick Goltzius (1558-1617): tekeningen, prenten en schilderijen*, tent. cat. Amsterdam, New York en Toledo (Rijksmuseum, Metropolitan Museum of Art, The Toledo Museum of Art) 2003-2004, p. 111.

Afbeelding 54.

Ontwerptekening 2.

Behorend bij prent de eerste prent die in 1615 gepubliceerd is.¹¹⁵

Hendrick Goltzius (1558- 1617)

Cadmus vraagt het orakel van Delphi wat hem te doen staat nu hij zijn zuster Europa niet heeft kunnen vinden, ca. 1590

tekening met pen en penseel in bruine inkt, bruine was en met witte plakkaatverf gehoogd op gebruind papier, 167 x 255 mm

Prentenkabinet, Hamburger Kunsthalle, Hamburg, , inv. nr.: 1926/226

verworven in 1926¹¹⁶

---

¹¹⁵ Zie in deze *Bijlage* p. 45.

¹¹⁶ Informatie en afbeelding ontleend aan de website van Hamburger Kunsthalle: <[http://emp-web-48.zetcom.ch/eMuseumPlus?service=direct/1/ResultLightboxView/result.t1.collection_lightbox.\\$TspTitleImageLink.link&sp=10&sp=Scollection&sp=SfieldValue&sp=0&sp=0&sp=3&sp=Slighbox_4x5&sp=0&sp=Sdetail&sp=0&sp=F&sp=T&sp=10](http://emp-web-48.zetcom.ch/eMuseumPlus?service=direct/1/ResultLightboxView/result.t1.collection_lightbox.$TspTitleImageLink.link&sp=10&sp=Scollection&sp=SfieldValue&sp=0&sp=0&sp=3&sp=Slighbox_4x5&sp=0&sp=Sdetail&sp=0&sp=F&sp=T&sp=10)> (voor het laatst geraadpleegd op 2 juni 2016)

Deze tekening is ook opgenomen in Jürgen Müller, (e.a), *Die Masken der Schönheit : Hendrick Goltzius und das Kunstideal um 1600*, tent. cat. Hamburg (Hamburger Kunsthalle) 2002, pp. 98-99.

Afbeelding 55.

Ontwerptekening 3.

Behorend bij prent de tweede prent die in 1615 gepubliceerd is.¹¹⁷

Hendrick Goltzius (1558- 1617)

Metgezellen van Cadmus door een draak verslonden, ca. 1590

tekening met pen en penseel in bruine inkt, bruine was en met witte plakkaatverf gehoogd op gebruind papier, 167 x 254 mm

Prentenkabinet, Hamburger Kunsthalle, Hamburg, , inv. nr.: 1926/227

verworven in 1926¹¹⁸

---

¹¹⁷ Zie in deze *Bijlage*, p. 46.

¹¹⁸ Informatie en afbeelding ontleend aan de website van Hamburger Kunsthalle: <[http://emp-web-48.zetcom.ch/eMuseumPlus?service=direct/1/ResultLightboxView/result.t1.collection_lightbox.\\$TspTitleImageLink.link&sp=10&sp=Scollection&sp=SfieldValue&sp=0&sp=0&sp=3&sp=Slighbox_4x5&sp=0&sp=Sdetail&sp=0&sp=F&sp=T&sp=11](http://emp-web-48.zetcom.ch/eMuseumPlus?service=direct/1/ResultLightboxView/result.t1.collection_lightbox.$TspTitleImageLink.link&sp=10&sp=Scollection&sp=SfieldValue&sp=0&sp=0&sp=3&sp=Slighbox_4x5&sp=0&sp=Sdetail&sp=0&sp=F&sp=T&sp=11)> (voor het laatst geraadpleegd op 2 juni 2016)

Deze tekening is ook opgenomen in Jürgen Müller, (e.a), *Die Masken der Schönheit : Hendrick Goltzius und das Kunstideal um 1600*, tent. cat. Hamburg (Hamburger Kunsthalle) 2002, pp. 98, 100.

Afbeelding 56.

Ontwerptekening 4.

Behorend bij prent de derde prent die in 1615 gepubliceerd is.¹¹⁹

Hendrick Goltzius (1558- 1617)

Cadmus doodt de draak, ca. 1590

tekening met pen en penseel in bruine inkt, met rode en witte plakkaatverf op gebruind papier, 168 x 255 mm

Prentenkabinet, Hamburger Kunsthalle, Hamburg, , inv. nr.: 1926/228

verworven in 1926¹²⁰

---

¹¹⁹ Zie in deze *Bijlage*, p. 47.

¹²⁰ Informatie en afbeelding ontleend aan de website van Hamburger Kunsthalle: <http://emp-web-48.zetcom.ch/eMuseumPlus?service=direct/1/ResultDetailView/moduleContextFunctionBar_navigator.next&sp=10&sp=Scollection&sp=SfieldValue&sp=0&sp=0&sp=3&sp=SdetailView&sp=11&sp=Sdetail&sp=0&sp=F&sp=12> (voor het laatst geraadpleegd op 2 juni 2016)

Deze tekening is ook opgenomen in Jürgen Müller, (e.a), *Die Masken der Schönheit : Hendrick Goltzius und das Kunstideal um 1600*, tent. cat. Hamburg (Hamburger Kunsthalle) 2002, pp. 98, 101 en 102.

Afbeelding 57.

Ontwerptekening 5.

Behorend bij prent de elfde prent die in 1615 gepubliceerd is.¹²¹

Hendrick Goltzius (1558- 1617)

Apollo verleidt Leucothe, ca. 1590

tekening met pen en penseel in bruine inkt, bruine was en met witte plakkaatverf gehoogd op bruingrijs papier, 167 x 256 mm 1615: info op p. 102, afbeelding p. 103.

Prentenkabinet, Hamburger Kunsthalle, Hamburg, , inv. nr.: 1926/229

verworven in 1926¹²²

¹²¹ Zie in deze *Bijlage*, p. 11.

¹²² ¹²² Informatie en afbeelding ontleend aan de website van Hamburger Kunsthalle: <[http://emp-web-48.zetcom.ch/eMuseumPlus?service=direct/1/ResultLightboxView/result.t1.collection_lightbox.\\$TspTitleImageLink.link&sp=10&sp=Scollection&sp=SfieldValue&sp=0&sp=0&sp=3&sp=Slightbox_4x5&sp=0&sp=Sdetail&sp=0&sp=F&sp=T&sp=13](http://emp-web-48.zetcom.ch/eMuseumPlus?service=direct/1/ResultLightboxView/result.t1.collection_lightbox.$TspTitleImageLink.link&sp=10&sp=Scollection&sp=SfieldValue&sp=0&sp=0&sp=3&sp=Slightbox_4x5&sp=0&sp=Sdetail&sp=0&sp=F&sp=T&sp=13)> (voor het laatst geraadpleegd op 2 juni 2016) Deze afbeelding is niet opgenomen in *Die Masken der Schönheit : Hendrick Goltzius und das Kunstideal um 1600* uit 2002.

Boekillustratie bij Ovidius' *Metamorfosen* voorafgaand aan Goltzius' *Metamorfosen*-reeks.

Afbeelding 58.

Boekillustratie 1.

Virgil Solis (1514-1562)

Phaëton in de zonnewagen, 1581

houtsnede,

boekillustratie uit de editie van *P. Ovidii Metamorphosis* door Sigmund Feyerabendt, Frankfurt 1581¹²³

---

¹²³ Informatie en afbeelding ontleend aan de website van Ovidius' illustraties door Virgil Solis: http://www.latein-pagina.de/ovid_illustrationen/virgil_solis/buch2/inhalt_buch2.htm#z1 > (voor het laatst geraadpleegd op 3 juli 2016)